

Ishonch

Юрт тараққиёти йўлида бирламайлик!

2022 йил
16 апрель
шанба
№ 48
(4644)

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси нашри • Газета 1991 йил 21 марта чиқа бошлаган • www.ishonch.uz • e-mail: ishonch1991@yandex.uz

«Ishonch» САВОЛИ

МАҚСАД – КАМБАГАЛЛИКДАН ЧИҚАРИШМИ ЁКИ ЯНАДА ҚАШШОҚЛАШТИРИШ?

Бир неча кундирки, Андижон вилоятида паррандачилик учун имтиёзли кредитлар ажратилиб, ягона тъминотчи фирма – «Пахтаобод парранда» масъулияти чекланган жамиятига йўналтирилаётгани-ю, мазкур МЧЖнинг товуқлари бозордагидан анчайин қиммат нархда, яъни 90-100 минг атрофида аҳолига мажбуран тақсимланаётгани ижтимоий тармоқларда муҳокама этилдит.

Жамият манфаатларига даҳлор бўймаган, маший мавзудаги мурожаат ва таңидий чиқишиларга «Холат ўрганинг, матижаси маълум қилинади», дебан иккни энлик қобдиришининг ҳаҳомимлик матбу мавзуга

тилган 10 миллиард сўм миқдоридаги маблағ бир муддат ўтиб, вилоят қишлоқ хўжалиги бошқармасининг бюджетдан ташқари маҳсус хисобракамига йўналтирилган. Уз навбатда, мазкур маблағ уч ой муддатдан катта-катта маблағларни Озиқ-овқат жамғармалари орқали саноқли фирмаларга йўналтиришда қайси мезонларга таянилти? Тъминотчини саралаш жараёнда энг аввал аҳолининг кенг қатлами, яъни парранда харид қулувчиларнинг манфаатлари хисобга олиниши керак эмасми?

Маълум бўйлиши, Андижон вилояти ҳокимининг 2021 йил 7 декабрдаги фармойиши билан вилоят ҳокимиги ҳузуридаги Озиқ-овқат жамғармасига ажра-

тилган 10 миллиард сўм миқдоридаги маблағ бир муддат ўтиб, вилоят қишлоқ хўжалиги бошқармасининг бюджетдан ташқари маҳсус хисобракамига йўналтирилган. Уз навбатда, мазкур маблағ уч ой муддатдан катта-катта маблағларни Озиқ-овқат жамғармалари орқали саноқли фирмаларга йўналтиришда қайси мезонларга таянилти? Тъминотчини саралаш жараёнда энг аввал аҳолининг кенг қатлами, яъни парранда харид қулувчиларнинг манфаатлари хисобга олиниши керак эмасми?

Модомики бош мақсад аҳолини даромадди қилиш экан, ижтимоий тармоқ фойдаланувчилари қайд этмоқчи, ажратилаётган маблағ аллақандай фирмаларга эмас, соддалашибирлигантартиб билан камбагалларнинг ўзига берилса бўлмайдими? Ахир шу юмуш билан шуғуланиши мақсад қилинган оила парранда ёки чорванинг сифатлисини қаердан арzon нархда харид қилишини яхши билади-ку!

Иқтисодий тараққиёт ва камбагалликни қисқартириш вазирлигига!

Нурилло НЎЙМОНОВ,
«ISHONCH»

ЖАВОБИНИ КУТАЁТГАН САВОЛЛАР

► З-саҳифада ўқинг

Кун нафаси

Президент Шавкат Мирзиёев ралигидаги озиқ-овқат махсулотлари ишлаб чиқариши кўпайтириш кимчалик бозорларда нарх-наво барқарорлигини тъминлаш ҳамда бизнеснинг кўлла-кувватлаш бўйича кўшимча шароитлар яратишга багишланган видеоселектор ийғилиши бўлиб ўтди.

Бишкек шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Баш вазири ўринбосари – инвестициялар ва ташки савдо вазири Сардор Умурзаковнинг Кирғиз Республикаси Президенти Садир Жапаров билан учрашуви бўлиб ўтди.

Бишкек шаҳрида Ўзбекистон Республикаси ҳукумати делегациясининг Кирғиз Республикаси ташрифидан доирасиде Узбек-киргиз тараққиёт жамғармасининг очилиш маросими бўлиб ўтди.

Нодиржон Жонузоқович Колбутаев Президент маслакатчисининг ўринбосари лавозимига тайинланди.

Ўзбекистонда теннисни ривожлантириш йўлида олиб бориллаётган ишлар яқиндан танишиш мақсадида Халқаро теннис федерацияси президенти Дэвид Хагерти мамлакатимизга ташриф бўюриди.

Қоқақалпигистон Республикаси Кегайли тумани «Ақтоба» овул фуқаролар йиғини «Янги Ўзбекистон» массавининг тамал тоши кўйилди, курилиш ишлари бошлаб иборилди.

Мамлакатимизда маданият ва санъат ходимлари куни кенг нишонланди.

Фарғонга жамоат саломатлиги тибиёт институти Ҳиндистон билан мустаҳкам ҳамкорлик алоқаларини ўрнатди. Институт ректори Акмал Сиддиқов раҳбарлигидаги делегация имлини ташриф билан Ҳиндистонда бўлиб қайти.

Жойир йилнинг 18-23 апрель кунлари Қоқақалпигистон Республикаси, вилоят марказлари ҳамда Тошкент шаҳрида «Китобсевар миллат» шиори остида II Республика «Китобхонлик ҳафталиги» ташкил этилади.

Жамоа шартномаси – амалда

Муҳокамалар давом этмоқда

Санитария, гигиена ва касб касалликлари иммий-тадқиқот институтида 76 нафар ходим иштирокида умумий ийғилиш бўлиб ўтди.

Тадбир аввалида маъмурят ва касаба уюшма кўмитаси ўртасида тузилган жамоа шартномасида ижтимоий-иктисодий муҳофаза бўйича белгилangan вазифалар ва уларнинг 2021 йилда бажарилиши ҳақида сўз юритилди. Сўнгра Соғлини сақлаш ходимлари касаба уюшмаси Республика кенгашининг Тошкент шаҳри кўмитаси раиси Г. Тошпўлатованинг шу давр мобайнида амалга оширилган ишлар ҳамда касаба уюшмасининг молиявий фаoliyati бўйича тафтиш комиссияси-

нинг ҳисоботи тингланди.

Иштирокчilar касаба уюшма кўмитаси фаолиятини ижтобий баҳолашди. Шунингдек, келгусида институтда ташкилаштирилаладиган тадбирлар муҳокама қилиниб, тегишлилиги бўйича фикр-мулоҳазалар билдирилди.

Айни кезларда тизимдаги бошқа ташкилотларда ҳам жамоа шартномасининг 2021 йилдаги ижросига бағишланган ийғилишлар ўтказилмоқда.

Раъно МАҲКАМОВА,
«ISHONCH»

Келгуси сонларда ўқинг...

ШАМОЛГА
СОВУРИЛАЁТГАН...
ШАМОЛ

«КАМАЛАК»НИНГ
РАНГСИЗ ЖИЛОСИ

Касаба уюшма кўмагида

Ноқонуний ушланма тўлаб берилди

Ходимнинг иш ҳақи мудайян қисмини ноқонуний равишда ушлаб қолиши мумкини?

Шаҳрисабз шаҳар ҳақ таълимни бўлими ходимлари Анвар Қодиров, Собир Гадоев, Зўҳроб Омонов айнан шу масалага оид муаммога дуч келишиди.

– Иш ҳақимиздан розилигимизиз ушлаб қолинганини билib, Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Шаҳрисабз шаҳар кенгашига мурожаат қилдик, – деди Анвар Қодиров. – Тармоқ касаба уюшмаси шаҳар кенгаши раиси Умиджон Ортиков мурожаатимизни ўрганиб, иш ҳақимиздан ҳақиқатан меҳнат қонунчилигига зид равишда ушлаб қолнаётганини аниқлайди ва иш берувчи номига тақдимнома киритди. Шундан сўнг 2021 йил ноябрь ойидан бошлаб 2022 йил февраль ойлари учун ушлаб қолинган 1460356 сўм пул маблағи март ойидаги иш ҳақимга кўшиб тўлаб берилди.

Синовли кунлар ҳамманинг ҳам

бошида бор. Шаҳрисабз шаҳридан 17-умумий ўрта таълим мактаби фарроши Шарофат Турсунова ойлавий шароити оғирлиги, беморлиги ва даволаниши кераклигини билдириб, касаба уюшмасидан ёрдам сўради. 18-сонги давлат мактабача таълим ташкилоти тарбиячиси Азизахон Тоштемирова кекса онаси билан яшши, олий ўқув юртида шартномаси асосида сиртдан таъсил олиши ва ижтимоий жиҳатдан қийнаётганини билдири. Шаҳрисабз шаҳридан 2-умумий ўрта таълим мактабларини менежери Муниса Ортикова эса соглиги ёмонлашгани, узлукисиз раввища шифокорлар кўригидан ўтиб, даволанаётгани сабаб, бошланғич касаба уюшма ташкилотига мурожаат қилди.

Мазкур аризалар Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Шаҳрисабз шаҳар кенгаши томонидан кўриб чиқилиб, ходимларга моддий ёрдамлар ажратилди.

Акмал АБДИЕВ,
«ISHONCH»

Тошкент шаҳри

Мусобақа

Кизғин кечди

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг Тошкент шаҳар кенгаши Бутунжаҳон саломатлик куни муносабати билан «Спорт – саломатлик гарови» шиори остида спорт байрами ўтказди.

Тадбирни Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Тошкент шаҳар кенгаши раиси Сайфулла Ахмедов очиб, спортинсон инсон хаётидаги муҳим ўрни, саломатлик учун нечоғлиги аҳамиятга молик экани ҳақида алоҳида тұхталди.

Ёшлар ишлари агентлигининг Тошкент шаҳар кенгаши ҳамкорлигига ташкил қилинган мусобақа қатнашчилари дарто, стол тенниси, бадминтон ва пиёда юриш турлари бўйича беллашдилар.

Қизғин ўтган баҳсларда дарто бўйича Фотима Холиқулова, Шухрат Абдухалилов ғолиблик шоҳсупасига кўтарилилар.

Стол теннисида эса Нозима Гиёзова ва Илҳом Нуров зафар кучидилар.

Бадминтон спорти тури бўйича хотин-қиззилардан Мунира Рўзибоева, эркаклардан Шаҳриёр Ҳикматловлар биринчилардан бўлиши.

Голиблар қимматлашко совға ва фахрий ёрликлар билан тақдирланди.

Умиди ҲУДОЙБЕРГАНОВА,
«ISHONCH»

Тошкент шаҳри

Меҳнат мұхофазаси

Маданиятни биргалиқда шакллантирамиз

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг Тошкент шаҳар кенгаши Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика ва ўзбекистон жаҳон тиллари университетларида «Меҳнат мұхофазасининг ижобий маданиятини биргалиқда шакллантирамиз» шиори остида семинар-тренинг ташкил этилди.

Aнжумандада ташкилот ва муассасаларда меҳнат қылаётган ишчи-ходимларга соглам ва хавфсиз меҳнат шароитларини яратиш, ишлаб чиқаришдаги бағтис ҳодисалар, касб касалликларининг олдини олиш, ўзаро ҳамкорлик мустаҳкамлаш мақсадида уюштирилган тадбирда соҳада юз берәтган ўзгаришлар, ўсиб келаётган

ёш авлодда муносиб ва хавфсиз меҳнатни ташкил этиш күннімаларини шакллантириш ва борада олиб борилаётган тарғибот ишлари ҳақида сўз юритилди.

Хилола ЖАББОРОВА,
Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг
Тошкент шаҳар кенгаши
меҳнатни мұхофаза қилиш бўлими
етакчи мутахассиси

Тадбиркорлик, бизнес ва хизмат кўрсатиш соҳалари ходимлари Тошкент шаҳар бирлашган касаба уюшма қўмитаси ташабуси билан «Рамазон ойи меҳр-оқибат, саҳоват ва шукроналик ойи» мавзусида давра сұхбати ташкил этилди.

Tадбиркорлик, бизнес ва хизмат кўрсатиш соҳалари ходимлари касаба уюшмаси Республика кенгашининг Тошкент шаҳар кенгаши раиси Диляфуз Исоимолова, – давра сұхбатида ушбу қадриятларнинг аҳамияти ҳақида фикр-мулоҳазалар юритилди.

– Рамазони шариф ҳалкимиз ардоқлаган саҳоват, меҳр-мурувват каби асрлар оша амал қилиб келинаётган қадриятларимизга алоҳида эътибор қаратилиши билан ҳам ниҳоятда аҳамиятилди, – дейди Тадбир-

корлик, бизнес ва хизмат кўрсатиш соҳалари ходимлари касаба уюшмаси Республика кенгашининг Тошкент шаҳар кенгаши раиси Диляфуз Исоимолова, – давра сұхбатида ушбу қадриятларнинг аҳамияти ҳақида фикр-мулоҳазалар юритилди.

Шаҳло АБДУРАҲМОНОВА, «ISHONCH»

Асосий вазифалар нималардан иборат?

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг Меҳнат инспекцияси Фарғона вилояти кенгашида Андижон, Наманган ва Фарғона вилоятларидағи касаба уюшма ходимлари учун «Меҳнат инспекцияси фаолиятининг асосий ўйналишлари» мавзусида минтақавий семинар-тренинг ташкил этилди.

Bидеоконференцалоқ тарзида бўлиб ўтган мулокотда касаба уюшмалари фаолиятида кейинги йилларда амалга оширилган ишлар, хусусан, ходимларнинг бузилган меҳнат ҳуқуқларини тиклаш, хиёна қилиш, «Аёллар дафтари»га киритил-

ган оиласалар билан ишлаш ва бу борада Фарғона тажрибаси ҳақида сўз борди.

Мулоқот давомида касаба уюшмалари инспекцияси Низоми, «Касаба уюшмалари инспекциялари», инспекторлар учун фаолиятни тўғри ва самаралар ташкил этиш бўйича қўлланмана мазмун-моҳияти, жисмоний яворидик шахсларнинг муроҷаатлари билан ишлаш тартиби, соғлиқни сақлаш ва тиббийтизимида меҳнат инспекцияси фаолиятини йўлга кўйиш бўйича тавсиялар берилди.

Семинар-тренинг қатнашчилари вилоядаги йирик саноат корхонаси – «Фарғона-азот» АЖда бўлиб, ишчи-ходимлар учун яратилган шароитлар, меҳнатни мұхофаза қилиш борасида олиб борилган ишлар билан танишдilar.

Мансуржон ҲОТАМОВ,
Ўзбекистон касаба уюшмалари
Федерациясининг Фарғона вилояти кенгаши
мехнат техник инспектори

Анжуман

Соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси Республика кенгашига вилоят дерматовенерология ва косметология диспансери-нинг навбатчи ҳамширлари Гулинара Аджихалирова, Маствура Мамадалиева ҳамда навбатчи фарроши София Истроилова ўзлари билан тузилган меҳнат шартномаси уларнинг пенсия ёшига тўлгани муносабати билан бекор қилиниши тўғрисида огоҳлантириш хати берилгани, бу вазиятда қандай йўл тутиш лозимлиги юзасидан кўмак сўраб мурожаат қилишиди.

Mасала кенгашнинг вилоят бўйича меҳнат ҳуқуқ инспектори томонидан ўрганиб чиқи-ли, дис-пансер бошшифо-ко-ри номига кўрсатма хати кирилди.

Мазкур кўрсатмада Президентнинг «Хо-тин-қизларнинг меҳнат ҳуқуқлари кафолатларини янада кучайтириши ва тадбиркорлик фаолиятини кўллаб-кувватлаша оид чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорининг 1-бандида бир қанча кафолатлар билан бир қаторда 2019 йил 1 маёндан аёлларнинг пенсия ёшига тўлгани ёки қонун ҳужжатларига мувоффақ ёшга доир давлат пенсиясини олиш ҳуқуқи вужудга келгани сабабли улар билан тузилган номуайян муддатли меҳнат шарт-

Касаба уюшмаси аралашгач...

номасини 60 ёшга тўлгunga қадар ёки муддатли меҳнат шартномаси-нинг муддати тугағунга қадар иш берувчининг ташаббусига кўра бекор қилиш тақиқланиши белгиланганни, муроҷаатчилар ҳозирги кунда 60 ёшга тўлмагани боис, улар билан тузилган меҳнат шартномаси пенсия ёшига етгани сабабидан бекор қилиниши мумкин эмаслиги билдирилди.

Вилоят дерматовенерология ва косметология диспансери тез фурсаҳда огоҳлантириш хатлари бекор қилинганини билдирилди.

Абдураҳим АЛБЕКОВ,
Соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси
Республика кенгашининг Сирдар’е вилояти
бўйича меҳнат ҳуқуқ инспектори

Навоий вилояти

Мен оддий оиласда түғилганман. Тақдир экан, отамдан жуда эрта айрилдим. Ёлиз онамнинг ўзи едириб-ичириб, улгайтириди. Ўқишим учун шароит яратиб берди. Физика-астрономия фанларига бўлган қизиқиши Навоий давлат педагогика институтига бошлади. Омадим бор экан, бир уринишдаёқ талабалик бахтига мусасар бўлдим. Ўшанда она-жонимнинг хурсанд бўлганини бир кўрсангиз эди!

Aйни паллада «Физика ва астрономия фанини ўқитишида математик амаллардан фойдаланиш» мавзусидаги ўтизига яқин имлй макола ва ўнга яқин услубий қўлланмам чоп этилди. Уларнинг устоzlарим томонидан юқори баҳоланаётгани мени имл йўлида янада илдамроқ ҳаракат қилишга, салмоқлироқ қадам ташлашга ун-

расмий рўйхатдан ўтказилди. Улар орасида «Мактаб ёшидаги болалар учун қизиқарли физик тажрибалар» – (STEAM) йўнайтишадиги ижодий ишларимдан хамда астрономик луғатлар ҳақида мъалумот берувчи дастурий платформа-

ларидан физика-технологик таълим йўнайтишадиги талабалари мунтазам фойдаланиб келмоқда.

Менинг 2022 йилдаги энг катта итогим бевосита ҳар томонлами кучли билдирилган талабалар

Хоразм вилояти

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациисининг Хоразм вилояти кенгаши бошланғич ташкилотлар фаолиятини янада самарали йўлга кўйиш мақсадида жойларда амалий семинарлар уюштиримоқда.

Семинар

Хусусан, ғоғот, Тупроқ қалъа, Хонқа ва Ҳазорасп туманларида ўтказилган анжумандарда бошланғич ташкилотлар фаолиятни устав талаблари ва мөъёрий ҳужжатлар асосида ташкил этиш, ишни режалаштириш, меҳнат соҳасидаги иктиомий шериклик ва унинг асосий принциплари, касаба уюшмалари ташкилотларида касаба уюшма бюджети маблағларини шакллантириш, маблағлардан мақсади ва самарали фойдаланиш тартиблари таҳтил Қилинди.

Иш берувчи ва ходим ўртасида меҳнат мұносабатларини тартиба солиши ҳамда юзага келган низоларни ҳал этишининг ҳуқуқий асослари бўйича касаба уюшмалари ташкилотларни тузилишини таҳтил этишиберилди.

Бундай тадбирлар барча туманлarda бўлиб ўтади.

Қаҳрамон МАШАРИПОВ,
Ўзбекистон касаба уюшмалари
Федерациясининг Хоразм вилояти кенгаши ташкилий ишлар бўлими мудири

Давра сұхбати

Давра сұхбати иштирокчилари соҳа йўналишидан келиб чиқиб, ўзларини қизиқтириган саволларга жавоб олиши.

Шаҳло АБДУРАҲМОНОВА,
«ISHONCH»

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацииси Бухоро вилояти кенгашида «Корхона, ташкилот ва муассасаларда бошланғич касаба уюшмалари ташкилотларини тузиш ва ходимларни касаба уюшмалари аъзолигига қабул қилиш» мавзусида ўқув-семинар уюштирилди.

Сафимиз янада кенгайсин

Унда тармоқ касаба уюшмалари вилоят кенгашларининг масъул ташкилотчилари, бирлашган қўмиталар, шаҳар ва туман кенгашлари, йирик бошланғич ташкилотлар раислари ва бухгалтерлари ҳамда вилоят кенгаши аппарати масъул ходимлари қатнашди.

Ўқуда касаба уюшмаларига бирлашиш ҳуқуқлари, касаба уюшмалари ва уларнинг кенгашлари, бўйимлари ҳамда бошланғич касаба уюшмалари ташкилотларини тузилишини таҳтилашни таҳтил этиш, қайта ташкил этиш ва уларнинг фаолиятини тугатиши тартиби, иш берувчининг касаба уюшмалари фаолиятини амалга ошириш учун шарт-шароитлар яратишга доир мажбуриятлари юзасидан тушунчалар берилди. Шунингдек, бошланғич касаба уюшмалари ташкилотлари тузиш бўйича ҳужжатларни расмийлаштириш тартибларида эътибор қаратилиди.

Тармоқ келишувлари талаблари асосида бошланғич ташкилотларнинг тузилиши, жамоа шартномаларининг ишлаб чиқиши, қонунчиликка асосан касаба уюшмалари бадалларининг тўланиши, иш берувчи билан ҳамкорлиги каби мухим йўналишларда фикр ва мулоҳазалар билдирилди.

Тадбир доирасида касаба уюшма аъзолигига қабул қилинган корхона ва ташкилотлар масъулларига аъзолик сертификатлари топширилди.

Мунавар ЖҮРАЕВА,
Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг
Бухоро вилояти кенгаши ташкилий
ишлар бўлими етакчи мутахассиси

Дил сўзи

Мендан баҳтиёр одам йўқ!

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациисининг имтиёзли стипендиясига сазовор бўлдим

учун жорий қилинган Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацииси стипендиясини олиш баҳтияга мусажар бўлганимдир. Бундан жуда хурсандман. Энг мухими, ютуқларимдан илҳомланиб курсодашларим ҳам илм йўлида ҳаракатга тушиб қолишиди.

Ўқиш ва ижодий изланиш билан боғлиқ ютуқларимни юкори баҳолагани учун Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацииси ҳамда унинг Навоий вилояти кенгаши масъулларига ўзимнинг самий миннатдорлигимни билдираман.

Бундан кейин ҳам тинимиз ўқиб-ўрганинг, янада юқсак мараларни кўйла киритишга, она Ватанимизга муносиб фарзанд бўлишига ҳаракат қиласаман.

Нилуғар НАМОЗОВА,
Навоий давлат педагогика институти 2-босқич талабаси

Ташкент
вилояти

Автомобиль йўллари қўмитасига!

СУСАМНИНГ ЙЎЛЛАРИ ҚАЧОН СОНГА КИРАДИ?

Оҳангарон тумани, «Сусам» ҚФЙ, «Илфор» МФЙ Бешовул кўчаси ҳудудидан ўтвучи Олмалик-Ангрен йўналишидаги асфалт йўлнинг каттагина қисми таъмирталаб бўлиб қолган.

Xукумат дастурига кўра, 2021 йилда йўлларимиз асфалт қопламаси билан таъмирланниши лозим эди. 2021 йилнинг октябрь ойида асфалт қопламаси қоплаш учун маҳсус техникалар келди ва йўлнинг 4-5 км. қисми кесиб олиниб, тупроқ аралаш балласт қопламаси тўкилиб, текисланди.

Ўтган йилнинг 10 октябрида асфалт қоплаштган маҳсус техникаларнинг иш жараёни йўл курувчilar томонидан видеога олиниб, интегра ҳам жойлаширилди.

**Жиззах
вилояти**

Мактабгача таълим вазирлигига! Бизнинг худудда ҳам боғча қуриладими?

Ғаллаорол туманинаги «Узунбулоқ», «Авлиё ота», «Чувуллоқ» маҳаллалари худудида 10 минг 500 нафардан зиёд аҳоли истиқомат қиласи. Шундан, 1 минг 800 дан зиёди 7 ёшгача бўлган сонига тўғри келади. 3-6 ёшгача болалар сони эса қарийб мингдан зиёд.

Ammo худудимизда на давлат ва на хусусий мактабгача таълим мусасаси ўйқ. Номига оиласлан бир нечта уйғочалари ҳам талабга жавоб бермайди. Боз устига уларга болаларни олиб боришнинг ўзи бир азоб – қатнов деяриб ўйқ.

Бу ҳақда бир неча маротаба туман, вилоятдаги мутасаддиларга мурожаат қилдик. Улар келиб, «ўргангамзис» деган жаъобдан нарига ўтмайди. Вилоят бўйича мактабгача таълимга қарор даражаси 71,6 фоизни ташкил этаётган бир пайтда қишлоғимиздаги кўрсаткич 10-12 фоиздан ошмайди.

Шу адолатдани? Давлат боғчалари фақат вилоят, туман марказларида қуриладими? Бизнинг худудга «ўйғай» кўз билан қараш қачонгача давом этади?

Мукимбой ИСМОИЛОВ,
«ISHONCH»

Маданият вазирлигига! Хоразмда нега санъат техникими ўйқ?

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 2 февралдаги «Маданият ва санъат соҳасини янада ривожлантиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ти қарорида 2022-2023 ўқув йилидан бошлаб умумий ўтга таълим муассасаларида ўқувчilarга миллий мусиқа чолғуларидан камида биттасида кўй ижро этиш кўнникмаларини ўргатиш, мусиқа фани ўқитувчilari камида учта миллий чолғу асбобида кўй ижро этиш махоратига эга бўлиши белгилаб қўйилган.

Yушбу талабларнинг амалга оширилиши халқимизнинг мусиқий дид ва маданиятини юксалтириша, миллий мусиқамизнинг умроқиблигини таъминлаша хизмат қилиши шубҳасиз.

Бирок, шу ўринда ҳақли бир савол туғилади: ўқувчilarга кўй чалишини ўргатувчи, тўгарак машғулотлари олиб борувчи мутахassislar етарлами? Айтайлик, Хоразм вилоятида?

Ушбу саволни ўтрага ташлашимизга сабаб, санъатининг довруғи дунёга достон Хоразм воҳасида мутахassis хонанда ва соандалар тайёрловчи билим даргоҳининг ўзи ўйқ. Ўрганч давлат университетида мусиқий йўналишда умумий мутахassislar тайёрланади, чолғу асбоблари бўйича ихтиослик берилмайди. Бунинг учун консерваторияда таҳсил олиши зарур.

1962-2004 йillardarda Хоразм вилоятида Матюсуф Ҳарратов номидаги мусиқа билим юрти фаолият кўрсатган. Ушбу дар-

гоҳда юзлаб машҳур хонанда ва соандалар етишиб чиқсан. Хусусан, Ўзбекистон ҳалқ артистлари Олмахон Ҳайитова, Ортиқ Отажонов, Оғабек Собировлар ҳам шу билим маскани битiruvchilardir.

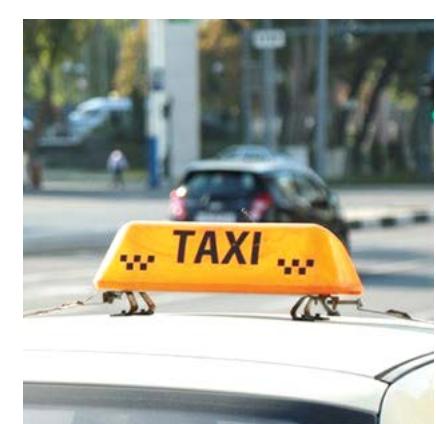
Билим юрти 2004 йилда санъат ва маданият коллежига, 2017 йилда эса ихтиослаштирилган санъат мактабига айлантирилди. Оқибатда кейинги йillardarda санъат ва маданият соҳасидаги ўтга маълумотли мутахassislar етишиб ўзлагида бўшлиқ юзага келмоқда.

Ушбу муаммонинг ечими сифатида мусиқа ва санъат техникими ёки коллеж ташкил қилиш ва ўтга маълумотли мутахassislar етишиб ўзлагида бўшиларни ўзага келмадимikan?

Ҳамдам РАХИМОВ,
Урганч ихтиослаштирилган санъат мактаби ўқитuvchisi

Транспорт вазирлигига!

Йўналишсиз таксиларни ким тартибга олади?

Чон ўнгланиди? Қолаверса, автомашinalar расмий тураргоҳларга жойлаширилса, бюджетга кўшимча даромад бўлади-ку?!

Қувондик СУЛАЙМОНОВ
Самарқанд шахри

Самарқанд
вилояти

Транспорт вазирлигига!

Мукимбой ИСМОИЛОВ,
«ISHONCH»

№	Янги лотинча	Жорий Лотинча	Кирилча	№	Янги лотинча	Жорий Лотинча	Кирилча
1	A, a	A, a	А, а	16	O, o	O, o	О, о
2	B, b	B, b	Б, б	17	Ӯ, ӻ	Ӯ, ӻ	Ӯ, ӻ
3	Ҷ, Ҵ	Ҷ, Ҵ	Ҷ, Ҵ		Ҹ, ҹ	Ҹ, ҹ	Ҹ, ҹ
4	D, d	D, d	Д, д		Ҵ, ҵ	Ҵ, ҵ	Ҵ, ҵ
5	E, e	E, e	Е, е		Ҹ, ҹ	Ҹ, ҹ	Ҹ, ҹ
6	F, f	F, f	Ғ, ғ		ҷ, Ҹ	ҷ, Ҹ	ҷ, Ҹ
7	G, g	G, g	Ғ, ғ		ҹ, Һ	ҹ, Һ	ҹ, Һ
8	Ҷ, Ҵ	Ҷ, Ҵ	Ҷ, Ҵ		ҷ, Ҹ	ҷ, Ҹ	ҷ, Ҹ
9	H, h	H, h	Ҳ, ҳ		Ҹ, ҹ	Ҹ, ҹ	Ҹ, ҹ
10	I, i	I, i	Ӣ, Ӣ				

Давлат автомобиль назорати идорасига

Алифбода ўйқ ҳарфлар авторақамларда акс этиши тўғрими?

Эрталаб ишга келаётib, бир енгил автомобилга ўтиридим. Йўл-йўлакай сұхбатимиздан маълум бўлишича, машина эгаси республика Давлат автомобиль назорати идорасида ишларкан.

Cетофорнинг қизил чирогида тўйтартарканимиз, анчадан бўён ўзимни қийнаб келаётган масалага ойдинлик киритиш учун ҳайдовчини саволга тутдим.

– Уэр, ака, – дедим ҳамроҳимга мурожаат қилиб, – сиз ДАН тизимида ишлар экансиз, айтинг-чи, биздаги автому-

шиналарнинг давлат рақами ёнидаги ҳарфлар лотинчадан ташқари, инглизча алифбода ҳам ёзиладими?

– Йўқ, факат лотин ҳарфида бўлиши керак, – деди ҳамроҳим.

– Унақа десак, лотин ёзувига асосланган алифомизда «С» ва «W» ҳарфлари йўқ-ку...

Сұхбатдошим бу эътирозимни эшитгач, бир зум ўйга толди. Сүнгра «Синглим, мен кичикна одамман. Шунинг учун бу хусусда аниқ фикр айтолмайман», дей гапни қиска қилиб кўя қолди.

Хўш, машиналар давлат рақамларiga бизга «бегона» бўлган, алифомизда ишлатилмайдиган «С» ва «W» каби ҳарфлар нима асосда қўйилган? Бунда қандайдир маълум борми ёки бу соҳа мутасаддиларининг саводига бориб тақаладиган масалами? Йўл ҳаракат қондайларига ўзгартриш киритаётган мутасаддиларнинг ушбу масала хусусидаги фикри қандайдай?

Дилором ҲУДОЙБЕРГАНОВА,
«ISHONCH»

Тошкент вилояти

Маҳалла ва нуронийларни қўллаб-қувватлаш вазирлигига!

Ёшлар етакчисини танийсизми?

Фарзандим шахмат тўғрагига қатнай бошлади. Мураббийи маҳалла ўтказилаётган мусобақада қатнашиши маслаҳат берди. Табиийки, маҳалламида шахмат мусобақаси бўлаётганидан бизнинг хабаримиз йўқ.

Вазиятга ойдинлик киритиш максадида Ўзбекистон Республика Президенти хуруридаги Давлат хизматини ривожлантириш агентлиги ўз телеграм ижтимоий тармоғида йўлга кўйган «smartmaħalla bot»-дан фойдаландим. У ерда яшаш худуднингизни кўрсангиз, МФЙ раиси, ИИБ инспектори, ёрдамчиси ва ёшлар етакчисининг исм-фамилияси ва телефон рақамлари ёзилган матбулот кўринади. Шундан фойдаланди. Аммо рақам эга бошқа худуд етакчиси бўлиб чиқди. Ҳамасининг телефон рақамини берга олмади. Шундан сўнг мактабдан ёшлар етакчиси кимлиги, телефон рақамини сурishiштиридим. Афсуски, «терилган рақам хизмат доирасидан ташқарида» экан. Энг тўғри усул, маҳалла биносига бориб деб турсам, менга ўшаб фарзандини машгулотга олиб келган она айтиб қолди: «Маҳалладан ётакчини топа олмадим, бори эса мусобақа ўтказилаверадими?»

Савол шуки, спорт мусобақалари нега кенг тарбија мурожаати? Ҳеч кимнинг хабари йўқми, демак, ҳамроҳ ҳам кенг эмас. Бундай тадбирлар маҳалла олқаси бор, доимий «сергак» турдиган бир нечта шахс билан ўтказилаверадими?

Озода МАМАДАЛИЕВА

Қорақалпогистон Республикаси Жўқорги Кенгесига! Бердақ эсдалиги қошида нега суратга тушиш мумкин эмас?

**Қорақалпогистон Республикаси
Жўқорги Кенгеси биноси олдида қорақалпоқ шоири
Бердақнинг ҳайқали бор.**

Шу бу эсдалик қошида фуқароларга суратга тушиш тақиқланган. Нукусдаги ёнг дикката сазовор жойлардан бирини саналмиш маскана кириш ҳам мумкин эмас. Рухсат олиш учун эса Жўқорги Кенгес мутасаддиларига мурожаат қилинади.

Одамлар севимли шоири ҳайқали фонида суратга туша олмаса, бу тақиқни қандай тушуниш мумкин?

Расул ҚАРЛИОЕВ
Нукус шахри

Қапқадарё вилояти ҳокимлигига!

Қапқадарё
вилояти

Курилиш соҳаси мутахассиси комиссия таркибиға кирадими?

Маълумки, қуриб битказилган бино ва ишшоотларни фойдаланишига қабул қилиш учун ҳокимият томонидан тасдиқланадиган давлат комиссияси иш олиб боради. Аммо мазкур комиссия таркибида Транспорт, йўл ва капитал қурилиш, қурилиш индустриси ходимлари касаба ўюшмаси Қашқадарё вилояти кенгаши вакили йўй.

Xолбуки, Транспорт, йўл ва капитал қурилиш, қурилиш индустриси ходимлари кенгаши ва қурилиш индустриси таркиби келишувга биноан иши-хизмат

Спартакиада

Аҳолини спортга жалб қилиш, бу орқали жамиятда соғлом муҳитни шакллантиришга бугун ҳар қочонгидан-да катта эътибор қаратилмоқда. Мазкур йўналишида олиб борилаётган ислоҳотлар самараси ўлароқ кунда-кунора турли тадбирлар ўтказилмоқда. Хусусан, Маданият, спорт ва туризм ходимлари касаба уюшмаси Республика кенгаши бир қанча вазирилар идоралар билан ҳамкорликда ташкиллаштирилган спартакиада замирида ҳам ходимларнинг саломатигини асрардек эзгу мақсад мушкассам.

СПОРТ – САЛОМАТЛИК ГАРОВИ

– Бу каби спартакиадаларни ўтказиш касаба уюшмаларида аллақачон анъана айланаб улгурди, – дейди тармоп ходимлари касаба уюшмаси Республика кенгаши раиси Шухрат Дехқонов. – Бундан кўзланган асосий мақсад – ходимлар саломатигини таъминлаш. Зотан, соғлом танда соғ ақл, дебе бежиз айтишмайди. Қолаверса, бундай тадбирлар жамоадаги муҳитни янада яхшилайди. Ходимларнинг бир-бира гуларни турларига ўзиқишишларини кучайтишини мақсад қўйган ушбу тадбирдада соҳа ходимларидан 21 минг 359 нафар киши иштирок этди.

Корхона, ташкилот ва муассасаларда фоалият кўрсатадан ходимларни турли касаба уюшмаларидан спорт, соғлом турмуш тарзи асослари орқали муҳофаза қилиш, меҳнаткашларнинг жисмоний тарбия ҳамда спортивнинг оммавий турларига ўзиқишишларини кучайтишини мақсад қўйган ушбу тадбирдада соҳа ходимларидан 21 минг 359 нафар киши иштирок этди.

М у с о б а қ а л р – нинг биринчи босқичи барча ҳудудларда, иккинчи босқич вилоятлараро 5 та ҳудудда бўлиниб ташкил этилди. Финалда вилоятлардан саралаб олинган ҳудудий жамоалар куч синаяши. «Спорт – саломатлик гарови» шиори доирасида ташкил этилган спартакиаданинг Республика босқичи мусобақалари чирчиқ шахридаги «бўстон» сиҳатоҳи ҳамда ва жисмоний тарбия ва спорт университетида ўтказилди.

«Спорт – саломатлик гарови» шиори доирасида ташкил этилган спартакиаданинг Республика босқичи мусобақалари чирчиқ шахридаги «бўстон» сиҳатоҳи ҳамда ва жисмоний тарбия ва спорт университетидаги ўтказилди.

Кизин ва муросасиц кечган беллашувларда иштирокчilar пухта ҳозирлик кўрганиларини тасдиқлади. Голиблик волейболда (аёллар ўтасида) Наманганд, минифутболда Бухоро, шахмат, шашкада Самарқанд, стол тенисси бўйича эса Наманганд вилоятлари вакилларига наисбет этди. Совриндорларга тармок, касаба уюшмаси Республика кенгашининг диплом ва қимматбаҳо совғалари тақ-

дим этилди, қолган иштирокчilарга ҳам эсадларик совғалари топширилди.

– Аввало, бундай мусобақада иштирок этишининг ўзи қувончили, аммо ундағо либ бўлиш – спортда юксак мараларга эришиш демакдир, – дейди Республика кенгашининг Наманганд вилоятини бўйича масъул ташкилотчиси Икромжон Солиев. – Мунтазам спорт билан шуғулланганимиз ўз мевасини берди. Волейбол бўйича бигза биронта рақиб тенг кела олмади.

Спартакиадада, шунингдек, иштирокчilar «Энг ёши улуг иштирокчи», «Ғалабага бўлган интилиши учун», «Энг ёш иштирокчи», «Энг маҳоратли хаваскор спорти» номинациялари бўйича ҳам тақдирландилар.

Якунда Маданият, спорт ва туризм ходимлари касаба уюшмаси Республика кенгаши ва Ўзбекистон спорт фахрийлари ўюнини ўтказишида Ҳамкорлик меморандуми имзоланди.

Ғуломжон МИРАҲМЕДОВ,
«ISHONCH»

Ривоят

Оққуш нарласи

Балки шу яқин йиллар ичидами, балки узоқ йиллар илгарими, илиқ баҳор кунларида бир йигит ов илинжида тоғу-тошларни кезар экан, аргимчоқ ҳосил қилганча, тизилишиб учайётган оққушларга кўзи тушади.

Оққушлар ҳавза бўйларига яқинлашгач, бирин-кетин пастлай бошлайди. Ҳаяконланган йигит уларни мўлжалга олади. Жонинворлар чўчиб яна юқорига кўтарилишади, лекин уларнинг бири қирғозқўса қўлаб тушади. Ўнга йигит отган ўт теккан эди. Буни кўрган тўдадаги күшларнинг бирор чамаси йигирма метрлар баландга кўтарилиб, ўзини жуфти ёнига ташлайди ва жон беради.

Оққушлар галаси эса ҳамон тепада айланганча нола чекиб, ғағиллашни бас килмасди.

Очи йигит қўлида ўқланган милитигини ушлаганин кўйи қотиб қолади. У жон таслам қўлан жонинворнинг жонифодолигидан ҳайратда эди.

Йигит овни чала қолдирib, ортга қайтиша карор қиласди. Тоғу тошлар оша ўйлуда кетар экан, ҳамон унин кўз ўнгидан бир жуфт оққуш кетмайди.

Айтишларича, овчи йигит шу-шу дарё ва ҳавза бўйларига бошқа ўйламайдиган бўлган экан.

Абдулла САЙДОВ

«TASHKENT REALTOR SERVICE» МЧЖ БОШЛАНГИЧ БАҲОСИ БОСҚИЧМА-БОСҚИЧ ОШИБ БОРИШ ШАКЛИДАГИ ОЧИК АУКЦИОН САВДОЛАРИГА ТАКЛИФ ЭТАДИ!

«TOSHKENT VILOYATI DORIDARMON» АЖнинг 12.04.2022 йилдаги №93/01-сонли буортманомасига асосан қўйдаги обектлар очик аукцион савдосига қўйилмади:

– Тошкент вилояти, Чиноз тумани, Чиноз шаҳри, Самарқанд кўчаси, 50-йда жойлашган, умумий ер майдони 941,0 кв.м, умумий куриши ости майдони 568,99 кв.м. бўлган «13-сонли Дориҳона бино ва иншоатлари». Башлангич баҳоси – 3 000 000 000 сўм;

– Тошкент вилояти, Бўка шаҳри, Магистрал кўчасида жойлашган, умумий ер майдони 3351,74 кв.м, жами куриши ости майдони 975,19 кв.м. бўлган «28-сонли Дориҳона бино ва иншоатлари». Башлангич баҳоси – 3 500 000 000 сўм;

Аукцион савдоси 2022 йил 16 май куни соат 11:00да Тошкент шаҳри, Олмазор тумани, Янги Олмазор кўчаси, 1-А уйда бўлиб ўтади.

Мазкур обектлар шу куни соитмай қолган тақдирда тақрорий аукцион савдолари ҳафтанинг ҳар чоршаба кунлари соат 11:00 да бўлиб ўтади.

Аукцион савдосида қатнашиш учун талаборлар кўйидаги ҳужжатларни топшириши керак:

Аукцион савдосида иштирок этиши истагини билдирган шахслар «Закалат пули тўғрисидаги келишув»ни имзолагандан сўнг, обект бошлангич баҳосининг 15 фоизидан кам бўлмаган миқдордаги зақалат пулини «TASHKENT REALTOR SERVICE» МЧЖнинг хисобракамига (банк: «Илпак йўли» АИТБ Тошкент шаҳар Миробод филиали, х/р: 2020800084876496001, МФО: 01101, СТИР: 301 743 808) тўлашлари лозим.

Харидор (аукцион ғолиби) 10 кун муддат ичиди сотувчи билан олди-сотди шартномасини имзолаши лозим. Савдони ташкиллаштириш учун комиссиянинг савдо ғолиби томонидан сотилиш баҳосининг 0,5 фоиз миқдорида, шунингдек, Реэлторлик хизматларининг миллий стандарти (2-сон РХМС)га асосан талаборлар томонидан 1000000 сўм кўйимас мулк бозорида ахборот ва маслаҳат хизмати кўрсатиш тўғрисидаги шартнома сабаби ташкиллаштирилган.

Аукцион савдосида иштирок этиши учун талаборлар realtorservice@mail.ru, электрон почта ёки (78) 147-40-00, (90) 805-14-47, (99) 629-79-30 телефонлари орқали мурожаат қилишлари мумкин.

– юридик шахслар учун – давлат рўйхатидан ўтказилганлик тўғрисидаги гувоҳноманинг нусхаси, ишончни вакил иштирок этганида қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда расмийлаштирилган ишончнома ва унинг шахсини тасдиқлайдиган ҳужжат нусхаси;

– «жисмоний шахслар учун – паспорт нусхаси, ишончни вакил иштирок этганида қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда расмийлаштирилган ишончнома ва унинг шахсини тасдиқлайдиган ҳужжат нусхаси.

Талаборлардан буортманомалар ёзлон чиқсан кундан бошлаб расмий иш кунлари соат 9:00 дан 16:00 гача Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Ш.Руставели кўчаси, 68-А уй манзилида қабул қилинади ва савдодан бир кун олдин тўхтатилади.

Аукцион савдосида иштирок этиши учун талаборлар realtorservice@mail.ru, электрон почта ёки (78) 147-40-00, (90) 805-14-47, (99) 629-79-30 телефонлари орқали мурожаат қилишлари мумкин.

Лицензия RR – №0008.

«OSIYOTRANSSUVGAZ» МЧЖ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ:

«OSIYOTRANSSUVGAZ» МЧЖнинг 2022 йил 10 январдаги 1-сонли қарорига асосан жамият устас фонди 188 088 299 (Бир юз саксиз саккиз милион саксиз минг икки юз тўқсиз) сўмдан 120 000 000 (Бир юз йигирма милион) сўмга камайтирилган.

Шунингдек, «OSIYOTRANSSUVGAZ» МЧЖнинг 2022 йил 24 февралдаги 24/01-сонли қарорига асосан жамият устас фонди 68 088 299 (Олтмиш саккиз милион саксиз саккиз минг икки юз тўқсиз тўқсиз) сўмдан 23 088 299 (Йигирма уч милион саксиз минг икки юз тўқсиз тўқсиз) сўмга камайтирилган.

1-Тошкент педагогика коллежи томонидан 2008 йилда Мухамадиева Махсуда Шакировна номига берилган К № 1072369-рақамли диплом ва унинг иловаси йўқолгани сабабли бекор қилинади.

***

Ҳамза номли Тошкент давлат музика билим юрти томонидан 1987 йил Бабаев Махмитали Кучкарбаевич номига берилган КТ № 851315 рақамли дипломнинг иловаси йўқолгани сабабли бекор қилинади.

Лицензия RR – №0008.

Эълонлар

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ СУДЬЯЛАР ОЛИЙ КЕНГАШИ ХУЗУРИДАГИ СУДЬЯЛАР ОЛИЙ МАКТАБИ СУДЬЯЛИК ЛАВОЗИМЛАРИГА НОМЗОДЛАРНИ ТАЙЁРЛАШ КУРСИГА 2022/2023 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН (ФУҶАРОЛИК ИШЛАРИ, ЖИНОЯТ ИШЛАРИ, ИҚТИСОДИЙ ВА МАЪМУРИЙ ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙЧА) ТАЛАБГОРЛАР ҚАБУЛ КИЛИНАДИ.

Тайёрлаш курсига ўттиз тўрт ёшдан кичик бўлмаган, олий юридик маълумотга ва юридик ихтинослик бўйича камиди етти йиллик иш стажига эга бўлган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари қабул қилинади.

Тайёрлаш курси бир йиллик ўқув дастури бўйича давлат грантлари асосида амалга оширилади.

Талабгорлар Олий мактабга бевосита ёки электрон шаклда (www.sudyalariyimaktabi.uz; www.sudya.uz) қўйидаги ҳужжатларни тақдим этишларни лозим:

– тайёрлаш курси ихтинослиги номини кўрсатган холда Олий мактаб директори номига ариза;

– талабгор томонидан шахсан тўлдирилган сўровнома ва таржима ҳол;

– Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгashi томонидан белгиланган намунадаги шахсий варажда (объективка) ва яқин қариндошлари (талабгор ва унинг турмуш ўртоганинг ота-онаси, ака-ука ва опа-сингиллари, шунингдек талабгорнинг фарзандлари) тўғрисидаги маълумотнома, шу жумладан электрон шаклда;

– олий юридик маълумот тўғрисидаги диплом (тълилмий йўналиши: юриспруденция; тълил шифри: 5240100 (ёки 5380100) ва унинг иловаси нусхалари;

– талабгорнинг паспорт ёки ID картаси нусхаси;

– меҳнат дафтарчasi нусхаси;

– 3.5 x 4.5 ҳажмдаги 6 дона рангли фотосурат;

– Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирилари томонидан тасдиқланган шаклдаги одил судловни амалга оширишга тўсўсник қиласидан касалликлар ва жисмоний нуқсонлар йўқлиги ҳақидаги тиббий маълумотнома (086/1 шакл);

– психиатрия ва наркология мусобасаларда ҳисбода турмаслиги тўғрисидаги маълумотнома;

– хорижий давлат фуқароларини олмаганинг ёки хорижий давлат ҳудудида доимий яшаш ҳуқ